

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (tretji razširjeni senat)

z dne 12. maja 2015*

„Član Komisije — Preiskava urada OLAF — Domnevna ustna odločba predsednika Komisije o razrešitvi zadevne osebe s funkcije — Ničnostna tožba — Neobstoj akta, zoper katerega je mogoče vložiti tožbo — Nedopustnost — Odškodninska tožba“

V zadevi T-562/12,

John Dalli, stanujoč v St Juliansu (Malta), ki ga zastopajo L. Levi, A.-M. Alamanou in S. Rodrigues, odvetniki,

tožeča stranka,

proti

Evropski komisiji, ki jo zastopajo B. Smulders, J. Baquero Cruz in J.-P. Keppenne, zastopniki,

tožena stranka,

zaradi, prvič, predloga za razglasitev ničnosti ustne odločbe, ki jo je 16. oktobra 2012 domnevno sprejel predsednik Komisije in s katero je bila tožeča stranka razrešena s funkcije člana Komisije, in drugič, odškodninskega zahtevka za škodo, ki je tožeči stranki domnevno nastala zaradi te odločbe,

SPLOŠNO SODIŠČE (tretji razširjeni senat),

v sestavi M. Jaeger, predsednik, S. Papasavvas, N.J. Forwood (poročevalec), I. Labucka, sodnica, in E. Bieliūnas, sodnik,

sodni tajnik: E. Coulon,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 8. julija 2014,

izreka naslednjo

* Jezik postopka: angleščina.

Sodbo

Dejansko stanje

- 1 Tožeča stranka, John Dalli, je bila s Sklepom Evropskega sveta 2010/80/EU z dne 9. februarja 2010 o imenovanju Evropske komisije (UL L 38, str. 7) imenovana za člana Evropske komisije za obdobje od 10. februarja 2010 do 31. oktobra 2014. Predsednik Komisije, José Manuel Durão Barroso (v nadaljevanju: predsednik Barroso) ji je dodelil področje zdravja in varstva potrošnikov.
- 2 Komisija je 21. maja 2012 prejela pritožbo (v nadaljevanju: pritožba) družbe Swedish Match z resnimi obtožbami glede ravnanja tožeče stranke. Po zatrjevanju pritožnice naj bi malteški podjetnik Silvio Zammit uporabil stike s tožečo stranko za poskus pridobitve premoženjske koristi od nje in od European Smokeless Tobacco Council (evropski svet za brezdimni tobak, v nadaljevanju: ESTOC) v zameno za njegovo posredovanje pri vplivanju na morebiten prihodnji zakonodajni predlog o tobačnih proizvodih, zlasti o tem, da Evropska unija prepove prodajo proizvoda, poznanega pod imenom „snus“.
- 3 Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) je 25. maja 2012 v zvezi s pritožbo uvedel preiskavo v skladu s členoma 3 in 4 Uredbe (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. maja 1999 o preiskavah, ki jih izvaja OLAF (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 1, zvezek 3, str. 91).
- 4 Urad OLAF je 11. julija 2012 obvestil tožečo stranko, da se mora obravnavati kot oseba, v zvezi s katero je bila uvedena preiskava na podlagi pritožbe v zvezi s poskusom vpletanja dveh gospodarskih subjektov v plačilo podkupnine s ciljem, da se doseže sprejetje ukrepa Komisije v njuno korist. Prošnja tožeče stranke za dostop do pritožbe je bila zavrnjena.
- 5 Urad OLAF je tožečo stranko prvič zaslišal 16. julija 2012.
- 6 Predsednik Barroso se je s tožečo stranko srečal 25. julija 2012. Na tem pogovoru je tožeča stranka zavrnila obtožbe zoper njo v pritožbi.
- 7 Tožeča stranka je z dopisom z dne 27. julija 2012 predsedniku Barrosu potrdila, da ni vedela za nobena pogajanja med subjekti, ki so vložili pritožbo, in „osebo na Malti“ in da nikakor ni bila vpletena v to zadevo.
- 8 Urad OLAF je tožečo stranko drugič zaslišal 17. septembra 2012.
- 9 Okoli 5. oktobra 2012 je generalni direktor urada OLAF obvestil generalno sekretarko Komisije, Catherine Day, da ji bo v kratkem poslano poročilo o opravljeni preiskavi v zvezi s pritožbo (v nadaljevanju: poročilo urada OLAF).
- 10 Predsednik Barroso je na podlagi te informacije 11. oktobra 2012 poklical kabinet tožeče stranke, da bi se dogovoril za sestanek z njo, ki je bil nato določen je bil za 16. oktober 2012.
- 11 Poročilo urada OLAF je bilo C. Day poslano 15. oktobra 2012, v vednost predsedniku Barrosu. K temu poročilu je bil priložen dopis generalnega direktorja urada OLAF (v nadaljevanju: priloženi dopis) s povzetkom glavnih ugotovitev preiskave in obvestilom predsedniku Barrosu, da je bil z njimi seznanjen zaradi sprejetja morebitnih ukrepov na podlagi Kodeksa ravnanja komisarjev (C(2011) 2904).

12 V priloženem dopisu je med drugim navedeno:

„Urad OLAF je 25. maja 2012 na podlagi informacij Evropske komisije uvedel preiskavo o domnevnih zahtevanih podkupninah od gospodarskih subjektov, da bi se dosegla opustitev evropske prepovedi snusa.

[...]

Komisar Dalli se je večkrat srečal s predstavniki tobačne industrije na neuradnih in zaupnih sestankih, organiziranih brez vednosti in udeležbe pristojnih služb. Vsa ta srečanja je organiziral Silvio Zammit, malteški podjetnik zunaj institucij in tesen prijatelj komisarja Dallija.

[...]

Čeprav ni prepričljivih dokazov o neposredni udeležbi komisarja Johna Dallija kot pobudnika ali organizatorja zahtev po denarju, več nedvoumnih in skladnih indicev, pridobljenih med preiskavo, kaže na to, da je dejansko vedel za ravnanje S. Zammita in za to, da je ta uporabljal njegovo ime in funkcijo za pridobitev premoženjske koristi.

Poleg tega je komisar Dalli vsakič, ko ga je urad OLAF zaslišal, da bi prvonavedeni pojasnil svoje stališče o dejanjih, ki so bila predmet preiskave, ali ko je pisal uradu OLAF, poskušal zmanjšati pogostost in obseg stikov s S. Zammitom ter zamolčati njihovo vsebino v zvezi z obravnavano zadevo.

Komisar Dalli tudi nikoli ni ukrepal, da bi preprečil dejanja, se od njih distanciral ali obvestil o položaju, s katerim je bil seznanjen.

Na podlagi dejanskega stanja, ki je bilo ugotovljeno v preiskavi urada OLAF, je mogoče sklepati, da sta bila prizadeta podoba in ugled Evropske komisije pri proizvajalcih tobaka in morebiti v javnosti.

Ravnanje komisarja Dallija bi zato lahko obravnavali kot hudo kršitev dolžnosti ravnanja v smislu spoštovanja dostojanstva in obveznosti v zvezi z njegovo funkcijo.

[...]“

13 Tožeča stranka se je 16. oktobra 2012 popoldne srečala s predsednikom Barrosom v njegovi pisarni. Nato sta se jima pridružila vodja kabineta predsednika Barrosa, Johannes Laitenberger, in generalni direktor pravne službe Komisije, Luis Romero Requena. Ker se stranki ne strinjata glede dejanskega stanja v zvezi z okoliščinami, potekom in izidom tega sestanka (v nadaljevanju: sestanek z dne 16. oktobra 2012) in je to bistvo tega spora, bo o tem odločalo Splošno sodišče v nadaljevanju te sodbe.

14 Pozneje istega dne je predsednik Barroso poklical malteškega predsednika vlade, Lawrencea Gonzija, in ga obvestil o odstopu tožeče stranke s funkcije člana Komisije in ga zaprosil za njegovo zamenjavo. Predsednik Barroso je pisal tudi predsednikoma Evropskega parlamenta in Sveta Evropske unije in ju obvestil, da je tožeča stranka „odstopila s takojšnjim učinkom“.

15 Še pozneje istega dne, okoli 17. ure, je Komisija objavila sporočilo za javnost o odstopu tožeče stranke „s takojšnjim učinkom“.

16 Istega dne je tožeča stranka objavila sporočilo za javnost prek zasebne organizacije.

17 Na plenarnem zasedanju malteškega parlamenta 16. oktobra 2012 je L. Gonzi izjavil:

„Danes popoldne me je predsednik Evropske komisije José Manuel Barroso po telefonu poklical in obvestil, da je ravnokar sprejel odstop Johna Dallija z mesta komisarja.

Predsednik Barroso mi je pojasnil, da je John Dalli to odločitev sprejel glede na poročilo urada OLAF v zvezi s preiskavo o ravnanju tretjih oseb.

[...]

Nekoliko pozneje mi je John Dalli v drugem telefonskem pogovoru povedal, da zanika vse obtožbe proti njemu. Vendar se je odločil odstopiti z mesta komisarja, da bi se lahko bolje branil, tako sebe kot institucijo, katere del je bil do takrat.

Istega dne, okoli 17. ure, je kabinet predsednika Barrosa objavil sporočilo za javnost, ki ga bom predložil vsem v tem domu.

[...]“

18 Prepis in angleški prevod radijskega intervjuja v malteščini – ki ga je overil zapriseženi prevajalec, ki ga je pooblastila tožeča stranka – ki ga je ta opravila 16. oktobra 2012 zvečer, vsebuje med drugim te navedbe:

„Novinar: Predložili ste svoj odstop. Najprej, zakaj ste odstopili?

Tožeča stranka: Iz razlogov, o katerih sem bil obveščen ustno. Dejansko do zdaj nisem prejel nič pisnega. [...] Začel sem že namreč s pogovori z ljudmi, z mojimi odvetniki že ta večer, da bi sprožil ustrezne postopke, da dokažem popolno napačnost ugotovitev [poročila urada OLAF]. Danes sem objavil sporočilo za javnost, v katerem sem tudi navedel, da bom še naprej delal na tem, da se bo delo mojih sodelavcev in moje delo, ki smo ga opravili v zvezi s spremembo direktive o tobaku, s katero so bila predlagana strožja pravila v zvezi s tobakom, nadaljevalo po načrtu. Prihodnji ponedeljek bomo začeli s postopkom. Upam, da se bo postopek nadaljeval.

[...]

Novinar: Zakaj ste torej odstopili, John? Zakaj ste čutili potrebo po odstopu, če ...?

Tožeča stranka: Naj vam povem, kot sem dejal pred časom na nekem drugem televizijskem programu. Ne bom ostal tam, kjer nisem zaželen, jasno, in to jemljem zelo resno. Danes začnem delati in želim popolnoma proste roke pri izpodbijanju teh obtožb.

Novinar: Pravkar ste rekli, da ne boste ostali tam, kjer vas ne želijo. Ali vas prav razumem, da vas je predsednik Barroso prisilil k odstopu?

Tožeča stranka: Po mojem mnenju te besede pomenijo, da ne želim ostati tam, kjer me ne želijo, in pri tem ostajam.

Novinar: Ampak, ali vas je torej Barroso prisilil k odstopu?

(Nerazločno, obe osebi govorita hkrati.)

Tožeča stranka: V prihodnjih dneh bo več znanega.

Novinar: Ali so vas prisilili k odstopu ali je bila to vaša odločitev?

Tožeča stranka: V prihodnjih dneh bo več znanega.

Novinar: Kaj lahko pričakujemo v zvezi z vsem tem?

Tožeča stranka: Odvetnike bom prosil za mnenje in mu sledil po korakih, z vsemi ukrepi, ki se jih bom odločil sprejeti.

[...]“

- 19 L. Romero Requena je po sestanku 16. oktobra 2012 pripravil „zabeležko v spisu“ z datumom 18. oktober 2012, ki je vsebovala zapisnik navedenega sestanka. V skladu z njim je tožeča stranka „[...]“, ob tem da je odločno zanikala obtožbe zoper njo/sebe?, navedla, da bo za to, da bo lahko branila svoj ugled, odstopila kot član Evropske komisije s takojšnjim učinkom“.
- 20 Tožeča stranka je istega dne od Komisije prejela dokumente v podpis, da bi se začela faza „prenehanja“ njene funkcije in izplačevanja prehodnega nadomestila. V zvezi s tem poudarja, da ni hotela storiti ničesar, na podlagi česar bi se lahko razumelo, da je odstopila s funkcije člana Komisije, zlasti izpolniti dokumente, ki bi ji omogočili prejemanje nadomestil in povrnitev stroškov vrnitve v domovino. Ko so službe Komisije izvršile dve nakazili prehodnih nadomestil na njen bančni račun, je tožeča stranka 28. decembra 2012 pisala Komisiji, da nikoli ni podpisala nobene prošnje za to in je vrnila zneske na bančni račun Komisije.
- 21 Tožeča stranka je 21. oktobra 2012 pisala predsedniku Barrosu in ga obvestila o svojem stališču, da ni veljavno odstopila, da ji je bila po njenem mnenju odvzeta pravica do ustrezne obrambe in da je generalni direktor urada OLAF kršil njeno pravico do domneve nedolžnosti.
- 22 Tožeča stranka je 22. oktobra 2012 pisala članom Parlamenta in jim pojasnila, da odločno zanika seznanjenost s kakršnimi koli domnevnimi pogajanci ali komunikacijo med zadevnim malteškim podjetnikom in proizvajalci snusa in da je urad OLAF nikoli ni obvestil, na katere dokaze je oprl svoje domneve v zvezi s tem.
- 23 Predsednik Barroso je 23. oktobra 2012 odgovoril tožeči stranki in med drugim poudaril, da so njeni različni očitki v zvezi z nezakonitim ali neustreznim ravnanjem zoper njo „nerazumljivi“ in da je tožeča stranka dolžna kot nekdanji član Komisije ravnati „pošteno v skladu s členom 245 PDEU“.
- 24 Predsednik Barroso je 30. oktobra 2012 pisal predsedniku Parlamenta, da bi mu pojasnil odstop tožeče stranke na sestanku dne 16. oktobra 2012. Med drugim je navedel:

„[J. Dalli] je odločno zavrnil ugotovitve urada OLAF. Vendar je med najinim pogovorom priznal, da je v preteklosti imel stike zunaj uradnih poti s tobačno industrijo, ki so vključevali malteškega podjetnika, in prišli smo do ugotovitve, da – brez poseganja v pravno domnevo nedolžnosti glede ugotovitev [urada OLAF] – politično zanj ne bi bilo vzdržno še naprej ostati komisar, medtem ko si poskuša povrniti ugled. Kot sem pozneje javno izjavil, je J. Dalli nedvoumno takoj odstopil pred generalnim direktorjem pravne službe in vodjem mojega kabineta. Obvestil sem ga, da bo ta odstop objavljen pozneje istega dne s sporočilom za javnost, potem ko bo imel možnost obvestiti svojo družino in sodelavce [...]

V tej fazi bi želel poudariti, da je treba pravne posledice ugotovitev urada OLAF jasno ločiti od njihove politične ocene. Kot veste, je urad OLAF svoje poročilo poslal generalnemu državnemu tožilcu Malte in obveščen sem bil, da je generalni državni tožilec zadevo predal policiji. Malteški organi so izključno pristojni za nadaljnjo obravnavo te zadeve v skladu z malteškim pravom. Kar zadeva Komisijo, bomo še naprej polno spoštovali načelo domneve nedolžnosti, kot smo ga od začetka preiskave urada OLAF.

Natančneje, vsa sporočila predstavnikov Komisije po odstopu J. Dallija so bila osredotočena izključno na politično in/ali institucionalno razsežnost zadevnih dogodkov in so se skrbno izogibala celo posrednemu pravnemu opredeljevanju teh dogodkov in morebitne odgovornosti vpletenih oseb.“

- 25 Svet je 28. novembra 2012 v medsebojnem soglasju s predsednikom Barrosom sprejel Sklep 2012/744/EU o imenovanju novega člana Evropske komisije (UL L 332, str. 21), Tonia Borga, za preostanek mandata Komisije, to je do 31. oktobra 2014.
- 26 Malteški časopis MaltaToday je 28. aprila 2013 na svoji spletni strani objavil skoraj celotno poročilo urada OLAF (manjkali sta dve strani), s katerim se je torej tožeča stranka lahko seznanila.
- 27 Prevod radijskega intervjuja v malteščini, ki ga je tožeča stranka opravila 30. junija 2013, vsebuje med drugim to njeno izjavo v odgovor na uvodno predstavitev kot „John Dalli, nekdanji komisar za zdravje“:

„Najprej bi želel poudariti, da do danes še nisem odstopil kot evropski komisar za zdravje. Moja teza je, da sem še vedno komisar. Moja odstavitev je bila nezakonita in dejansko poteka postopek pred Sodiščem evropske Unije za razglasitev ničnosti odločbe Barrosa.“

Postopek

- 28 Tožeča stranka je dne 24. decembra 2012 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila to tožbo.
- 29 Komisija je v odgovoru na tožbo, ki ga je v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila 20. marca 2013, izjavila, da je dala dokazni predlog v skladu s členom 46(1)(d) Poslovnika Splošnega sodišča v zvezi z dejstvi in okoliščinami odstopa tožeče stranke ter predlagala, naj jih potrdijo „ustno ali pisno katera koli ali vse priče sestanka dne 16. oktobra“ 2012. Ta dokazni predlog je ponovila v dupliki, ki jo je v sodno tajništvo Splošnega sodišča vložila 20. septembra 2013.
- 30 Ta zadeva je bila nato zaradi spremembe sestave senatov Splošnega sodišča in razporeditve sodnika poročevalca v tretji senat dodeljena temu senatu.
- 31 Splošno sodišče je na podlagi člena 14(1) Poslovnika in na predlog tretjega senata na splošni seji 5. februarja 2014 odločilo, da zadevo v skladu s členom 51 navedenega poslovnika odstopi v odločanje razširjenemu senatu petih sodnikov.
- 32 Ker eden od sodnikov razširjenega senata ni mogel odločati, je bil ta v skladu s členom 32(3) Poslovnika dopolnjen. Ker se je predsednik Splošnega sodišča odločil za izpolnitev določenega števila sodnikov, je v skladu s členom 8, tretji odstavek, navedenega poslovnika prevzel nalogo predsednika senata.
- 33 Na podlagi poročila sodnika poročevalca je Splošno sodišče (tretji, razširjeni senat) odločilo začeti ustni postopek, sprejeti ukrep procesnega vodstva na podlagi člena 64 Poslovnika v obliki pisnega vprašanja tožeči stranki in – s pridržkom stališč strank – odrediti zaslihanje tožeče stranke na podlagi člena 65(a) navedenega poslovnika ter odrediti preverjanje nekaterih dejstev s pričanjem predsednika Barrosa na podlagi člena 65(c), člena 66(1) in člena 68(1) in (2) navedenega poslovnika.
- 34 Splošno sodišče je z dopisi z dne 27. maja 2014 pozvalo stranki k predložitvi stališč o pripravljalnih ukrepih v sedmih dneh.
- 35 Tožeča stranka je z dopisom z dne 4. junija 2014 sporočila, da bo upoštevala odredbo Splošnega sodišča in osebno pričala ter da ne nasprotuje zaslišanju predsednika Barrosa kot priče. Poleg tega je tožeča stranka pojasnila, da bi bilo po njenem mnenju koristno, če bi Splošno sodišče kot priče

zaslišalo Frédérica Vincenta, njegovega nekdanjega predstavnika za medije, Joanno Darmanin, njegovo nekdanjo vodjo kabineta, Giovannija Kesslerja, generalnega direktorja urada OLAF, Johannes Laitenbergerja, vodjo kabineta predsednika Barrosa, in Johana Denolfa, predsednika nadzornega odbora urada OLAF.

- 36 Komisija je v dopisu z dne 4. junija 2014 navedla, da ne nasprotuje zaslišanju tožeče stranke niti zaslišanju predsednika Barrosa kot priče. Komisija je navedla tudi, da bi bilo morda primerno kot priči zaslišati še J. Laitenbergerja in L. Romera Requeno.
- 37 Splošno sodišče je s sklepom z dne 16. junija 2014 odredilo zaslihanje tožeče stranke na obravnavi 7. julija 2014.
- 38 Istega dne je Splošno sodišče s sklepom sklenilo na isti obravnavi 7. julija 2014 kot priče zaslišati predsednika Barrosa, J. Laitenbergerja in L. Romera Requeno, J. Darmanin in F. Vincenta na eni strani o „vprašanju, ali je tožeča stranka na sestanku 16. oktobra 2012 v pisarni predsednika [Barrosa] ustno odstopila ali ne, in če je, v kakšnem okviru in okoliščinah in po kakšnih izjavah zadnjenavedenega“, in na drugi, „kaj so izjavile v osebnih stikih s tožečo stranko neposredno po navedenem sestanku“.
- 39 Tožeča stranka je 18. junija 2014 odgovorila na pisno vprašanje Splošnega sodišča kot ukrep procesnega vodstva.
- 40 Splošno sodišče je na obravnavi 7. julija 2014 zaslišalo tožečo stranko in priče v skladu s Poslovníkom.
- 41 Stranke so podale ustne navedbe in odgovorile na vprašanja Splošnega sodišča na obravnavi 8. julija 2014, po kateri se je ustni postopek končal in se je sodišče umaknilo k posvetovanju.
- 42 Na navedeni obravnavi je tožeča stranka predložila mnenje nadzornega odbora urada OLAF 2/2012 z dne 11. decembra 2012, ki ga je Splošno sodišče sklenilo vložiti v spis po zaslišanju Komisije. Zadnjenavedena je predložila izjavo malteškega predsednika vlade pred malteškim parlamentom z dne 16. oktobra 2012 (glej točko 17 zgoraj). Po zaslišanju tožeče stranke je Splošno sodišče sklenilo vložiti ta dokument v spis, s pridržkom odločitve o dopustnosti.
- 43 Tožeča stranka je 23. oktobra 2014 sodnemu tajništvu Splošnega sodišča poslala pisna stališča o zapisniku obravnave, ki ga je prejela. Splošno sodišče teh stališč ni vložilo v spis, o čemer sta bili stranki obveščeni z dopisom sodnega tajništva Splošnega sodišča z dne 13. novembra 2014.

Predlogi strank

- 44 Tožeča stranka Splošnemu sodišču predlaga, naj:
- „ustno odločbo o njenem prenehanju funkcije s takojšnjim učinkom, ki jo je 16. oktobra 2012 sprejel predsednik [Barroso], razglasi za nično“ (v nadaljevanju: izpodbijana odločba);
 - naloži plačilo nadomestila v simbolični višini 1 EUR za nepremoženjsko in, začasno, v višini 1.913.396 EUR za premoženjsko škodo; in
 - Komisiji naloži plačilo stroškov.
- 45 Komisija Splošnemu sodišču predlaga, naj:
- tožbo zavrže kot delno ali v celoti nedopustno in vsekakor zavrne kot popolnoma neutemeljeno;
 - tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

Predlog za izločitev prilog 4 in 13 k repliki iz spisa

- 46 Ker je tožeča stranka v prilogi 4 k repliki predložila različico mnenja nadzornega odbora urada OLAF v zvezi z obravnavano zadevo, ki je bila 7. maja 2013 objavljena v spletni izdaji malteškega časopisa MaltaToday, v prilogi 13 pa različico poročila urada OLAF, ki je bila objavljena v spletni izdaji istega časopisa 28. aprila 2013, je Komisija v dupliki navedla, da sta ta dva dokumenta „pricurjajala“ v malteške medije in zahtevala, naj se izločita iz spisa, ker nista bila pridobljena zakonito in ker tožeča stranka ni navedla posebnih okoliščin, ki bi upravičevale njuno vložitev v spis, sploh ker ni navedla, da sta odločilna za odločitev v tej zadevi.
- 47 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da niti morebitni zaupni značaj zadevnih dokumentov niti dejstvo, da so bili ti dokumenti morda pridobljeni nezakonito, ne moreta preprečiti, da bi jih obdržali v spisu. Na eni strani namreč ne obstaja določba, ki bi izrecno določala, da se ne bi smeli upoštevati nezakonito pridobljeni dokazi, na primer ob kršitvi temeljnih pravic (sodbi z dne 8. julija 2008, Franchet in Byk/Komisija, T-48/05, ZOdl., EU:T:2008:257, točki 74 in 75, ter z dne 24. marca 2011, Dover/Parlament, T-149/09, EU:T:2011:119, točka 61). Na drugi strani pa Sodišče ni izključilo, da se v določenih primerih celo notranji dokumenti lahko zakonito pojavijo v spisu neke zadeve (sklepa Sodišča z dne 19. marca 1985 v zadevi Tordeur in drugi, 232/84, točka 8, in z dne 15. oktobra 1986 v zadevi LAISA/Svet, 31/86, točka 5).
- 48 Tako v nekaterih okoliščinah tožeči stranki ni bilo treba dokazati, da je zakonito pridobila zaupen dokument, ki ga navaja v podporo tožbi. Splošno sodišče je ob tehtanju interesov, ki jih je treba varovati, ocenilo, da je treba presoditi, ali posebne okoliščine, kot so odločilen značaj predložitve dokumenta zaradi zagotovitve nadzora zakonitosti postopka sprejetja izpodbijanega akta (glej v tem smislu sodbo Splošnega sodišča z dne 6. marca 2001 v zadevi Dunnett in drugi/EIB, T-192/99, Recueil, EU:T:2001:72, točki 33 in 34) ali zaradi dokaza zlorabe pooblastil (glej v tem smislu sodbo z dne 29. februarja 1996 v zadevi Lopes/Sodišče, T-280/94, RecFP, EU:T:1996:28, točka 59), upravičujejo, da se dokument ne izloči.
- 49 V obravnavani zadevi je treba najprej ugotoviti, da ni dokazano, da je tožeča stranka nezakonito pridobila dokumente, katerih izločitev iz spisa se zahteva, ker je različica teh dokumentov, ki jih je predložila, taka, kot je bila objavljena v malteških medijih.
- 50 Drugič, zaupnost zadevnih dokumentov je bila v vsakem primeru kršena že z objavo v medijih, tako da njuna vložitev v spis obravnavane zadeve ne posega v navedeno zaupnost.
- 51 Tretjič, v okviru obravnavane zadeve se je na zadevna dokumenta sklicevalo v podporo tretjemu in četrtemu tožbenemu razlogu in sta po mnenju tožeče stranke nujna za presojo, ali se je predsednik Barroso upravičeno lahko oprl na poročilo urada OLAF, pod predpostavko, da je bilo to nepravilno, kot se zatrjuje v navedenih tožbenih razlogih. Splošno sodišče v zvezi s tem ugotavlja, da je tožeča stranka v repliki navedla nove pravne in dejanske utemeljitve tako zoper obtožbe zoper njo družbe Swedish Match, vlagateljice pritožbe v zvezi z njo, ki je bila predmet poročila urada OLAF, kot zoper pravilnost postopka urada OLAF pri pripravi navedenega poročila. Te utemeljitve se precej opirajo na poročilo urada OLAF in mnenje nadzornega odbora urada OLAF, ki ju tožeča stranka šteje za nova elementa, ki sta se pojavila med postopkom, ker sta bila v malteškem mediju objavljena po vložitvi tožbe. Brez poseganja v upoštevnost teh utemeljitev za namen presoje zakonitosti izpodbijane odločbe, te utemeljitve zadostujejo za zavrnitev ugovora Komisije, v skladu s katerim tožeča stranka ni navedla posebnih okoliščin, ki bi upravičevale vložitev teh dokumentov v spis, niti se ni sklicevala na njihovo ključnost za odločitev v obravnavani zadevi.
- 52 Četrto, ugotoviti je treba, da je datum sestanka, 16. oktober 2012, po katerem naj bi bila sprejeta izpodbijana odločba, določil kabinet predsednika Barrosa glede na najavljeni datum posredovanja poročila urada OLAF navedenemu predsedniku, in da naj bi bila izpodbijana odločba, če obstaja,

sprejeta istega dne, kot je bilo navedeno poročilo poslano predsedniku Barrosu. Tako Komisija, ob tem da potrjuje, da navedeno poročilo ni pripravljani akt za izpodbijano odločbo, v svojih pisanjih priznava, da bi bilo pretirano trditi, da „izpodbijana odločba nima nič z navedenim poročilom“.

- 53 Zato je treba glede na značaj zadevnih dokumentov, njuno že predhodno razkritje v medijih in okolščine spora zavrniti zahtevo Komisije, da se navedena dokumenta izločita iz spisa zadeve.

Dopustnost dokumenta, ki ga je Komisija predložila na obravnavi

- 54 Komisija se je sklicevala na izjavo malteškega predsednika vlade L. Gonzija, podano v malteškem parlamentu na plenarnem zasedanju 16. oktobra 2012 (glej točko 17 zgoraj) in povzeto po uradnem javnem registru, na osebni zaslišanju tožeče stranke 7. julija 2014 in jo nato predložila na obravnavi 8. julija 2014, nakar je bila začasno vložena v spis. Zdi se upoštevna za ta spor, ker je iz nje razvidna komunikacija med L. Gonzijem in tožečo stranko v zvezi s prenehanjem funkcije zadnjenavedene kot člana Komisije med telefonskim pogovorom, ki sta ga opravila popoldne 16. oktobra 2012, malo po sestanku 16. oktobra 2012.
- 55 Odvetniki tožeče stranke pa so na zaslišanju 7. julija 2014 nasprotovali sklicevanju Komisije na ta dokument, ker ni bil del spisa in ker bi bilo to v nasprotju z načelom kontradiktornosti.
- 56 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je spoštovanje pravice do obrambe temeljno načelo prava Unije. To načelo bi bilo kršeno, če bi sodna odločba temeljila na dejstvih ali dokumentih, s katerimi se stranke – ali ena od njih – niso mogle seznaniti in glede katerih zato niso mogle podati stališč (sodba z dne 22. marca 1961, Snupat/Visoka oblast, 42/59 in 49/59, Recueil, EU:C:1961:59, 5).
- 57 Načelo enakosti orožij, ki izhaja iz pojma poštenega sojenja in katerega cilj je zagotoviti ravnotežje med strankami postopka ter tako zagamčiti, da lahko katera koli stranka v postopku vsak dokument, predložen sodišču, preveri in izpodbija, vključuje obveznost vsaki stranki dati razumno možnost, da predstavi svoje trditve, vključno z dokazi, pod pogoji, ki je v primerjavi z nasprotno stranko ne postavljajo v bistveno slabši položaj (sodba z dne 6. novembra 2012, Otis in drugi, C-199/11, ZOdl., EU:C:2012:684, točki 71 in 72).
- 58 V obravnavani zadevi je pozna predložitev spornega dokumenta upravičena zaradi posebnih okoliščin, v katerih je Komisija menila, da se je treba nanj opreti. Nobena od strank se namreč v svojih postopkovnih pisanjih ni sklicevala na telefonski pogovor med tožečo stranko in malteškim predsednikom vlade popoldne 16. oktobra 2012, nakar je tožeča stranka to prvič omenila med svojim zaslišanjem 7. julija 2014, ko je navedla, da je ob tej priložnosti L. Gonziju rekla, da je predsednik Barroso ravnokar „končal“ (terminate) njeno funkcijo v Komisiji. Zastopniki Komisije so se torej z namenom izpodbijanja trditve tožeče stranke v zvezi s točnimi besedami med navedenim pogovorom sklicevali na sporni dokument, v katerem pa je L. Gonzi izjavil, da mu je tožeča stranka sporočila, da se je sama odločila odstopiti. Zato ne samo, da se z upoštevanjem tega dokumenta ne krši načelo kontradiktornosti, pač pa se, nasprotno, zagotavlja njegovo spoštovanje s tem, da se Komisiji zagotovi možnost odgovora na novo trditev tožeče stranke, ki je bila prvič podana na navedenem zaslišanju.
- 59 Poleg tega so tožeča stranka in njeni odvetniki imeli možnost opredeliti se o dopustnosti, upoštevnosti in dokazni vrednosti navedenega dokumenta na obravnavi 8. julija 2014 in to v roku, ki ga ni mogoče šteti za pretirano kratkega glede na vse okoliščine zadeve in zlasti uradni značaj tega dokumenta, povzetega iz javnega registra. V tem okviru tožeča stranka poleg tega svojega ugovora glede vložitve zadevnega dokumenta v spis ni ponovila. Od Splošnega sodišča tudi ni zahtevala zagotovitve možnosti, da se pisno opredeli o tem dokumentu, niti ni zaprosila za preložitev obravnave.

- 60 Ob upoštevanju navedene presoje je treba zadevni dokument šteti za dopusten v tem postopku (glej po analogiji sodbo z dne 12. novembra 2014, *Guardian Industries in Guardian Europe/Komisija*, C-580/12 P, ZOdl., EU:C:2014:2363, točke od 33 do 35 in navedena sodna praksa).

Predlog za razglasitev ničnosti

Uvodni preudarki o predmetu predloga za razglasitev ničnosti

- 61 Splošno sodišče mora ugotoviti, da v besedilu prvega tožbenega predloga tožeče stranke, kot je povzeto v točki 44 zgoraj, v povezavi s trditvami v njenih postopkovnih pisanjih, ni jasno in nedvoumno opredeljen akt, katerega razglasitev ničnosti se predlaga v obravnavani zadevi. Iz nekaterih delov njenih pisanj (zlasti točk od 58 do 67 in 129 tožbe ter točk 3, 17 in 48 replike) namreč izhaja, da tožeča stranka predlaga razglasitev ničnosti domnevne odločbe z dne 16. oktobra 2012, s katero naj bi jo predsednik Barroso v skladu z lastnimi pooblastili in s prisvojitvijo pooblastil, ki jih ima Sodišče v skladu s členoma 245 PDEU in 247 PDEU, razrešil s funkcije s takojšnjim učinkom. Nasprotno pa iz drugih delov istih pisanj (zlasti točk 53, 70, 85, 88, 118 in 119 tožbe ter točke 54 replike) izhaja, da tožeča stranka predlaga razglasitev ničnosti domnevne ustne odločitve predsednika Barrosa z dne 16. oktobra 2012, da uporabi svoje pooblastilo, da zahteva njen odstop v skladu s členom 17(6) PEU.
- 62 V zvezi s tem je treba opozoriti, da se člena 245 PDEU in 247 PDEU nanašata na primer, v katerem Sodišče na predlog Sveta ali Komisije člana Komisije razreši s funkcije, medtem ko v skladu z besedilom člena 17(6) PEU „[č]lan Komisije odstopi na zahtevo predsednika [Komisije]“.
- 63 Splošno sodišče je zato z ukrepom procesnega vodstva z dne 22. maja 2014 (glej točko 33 zgoraj) pozvalo tožečo stranko, naj „jasno in nedvoumno“ navede, na katerega od obeh aktov, hipotetično predvidenih v točki 61 zgoraj, se nanaša njen prvi tožbeni predlog.
- 64 Tožeča stranka je v svojem pisnem odgovoru z dne 18. junija 2014 (glej točko 39 zgoraj) navedla, da predlaga razglasitev ničnosti „ustne odločbe predsednika [Barrosa] z dne 16. oktobra 2012, da ga razreši s funkcije člana Komisije“. Dodala je, da ima ta odločba lahko dve pravni podlagi, in sicer člena 245 PDEU in 247 PDEU ali člen 17(6) PEU.
- 65 Ugotoviti je treba, da odgovor tožeče stranke kljub pozivu Splošnega sodišča ne prispeva k jasnosti obsega njenega predloga za razglasitev ničnosti, kot je naveden v točki 44 zgoraj.
- 66 Ne glede na to pa je treba tudi ugotoviti, da trditev tožeče stranke – ki nosi dokazno breme – po kateri jo je predsednik Barroso razrešil z njene funkcije, s tem da si je z zlorabo prilastil pooblastila Sodišča iz členov 245 PDEU in 247 PDEU, nima nobene podlage v spisu ne v različnih zbranih pričevanjih in celo ne v njeni lastni izjavi med njenim zaslišanjem, tako da jo je mogoče že takoj zavrniti kot trditev brez dejanske podlage, saj tožeča stranka ni predložila nobenega dokaza o zatrjevanem obstoju domnevne odločbe o razrešitvi s položaja.
- 67 Zato je treba v obsegu, v katerem bi želela tožeča stranka s prvim tožbenim predlogom zahtevati razglasitev ničnosti domnevne odločbe z dne 16. oktobra 2012, s katero naj bi jo predsednik Barroso v skladu s svojimi pooblastili in s prisvojitvijo pooblastil, ki jih ima Sodišče v skladu s členoma 245 PDEU in 247 PDEU, razrešil s funkcije s takojšnjim učinkom, njen predlog za razglasitev ničnosti zavrniti kot nedopusten zaradi neobstoja akta, ki bi ga bilo mogoče izpodbijati v smislu člena 263 PDEU, ker tožeča stranka ni dokazala dejanskega obstoja take odločbe (glej v tem smislu sklep z dne 14. januarja 1992, *ISAE/VP in Interdata/Komisija*, C-130/91, Recueil, EU:C:1992:7, točka 11, in sodba z dne 10. julija 1990, *Automec/Komisija*, T-64/89, Recueil, EU:T:1990:42, točka 42 in navedena sodna praksa).

68 V preostalem je treba ugotoviti, da je predmet te tožbe predlog za razglasitev ničnosti domnevne ustne odločitve predsednika Barrosa z dne 16. oktobra 2012, da uporabi svoje pooblastilo zahtevati odstop tožeče stranke kot člana Komisije ne podlagi člena 17(6) PEU (v nadaljevanju: izpodbijani akt).

Dejansko stanje

69 Kadar se stranke spora ne strinjajo o dejanskem stanju, mora Splošno sodišče najprej ugotovitiupoštevno dejansko stanje in za ta namen preizkusiti razpoložljive dokaze.

70 V obravnavani zadevi ostaja položaj tožeče stranke tudi po zgornji razjasnitvi predmeta predloga za razglasitev ničnosti dvoumen in nejasen, kar zadeva njen odziv na domnevno ustno zahtevo po odstopu, ki naj bi jo nanjo naslovil predsednik Barroso na podlagi člena 17(6) PEU. Tako je tožeča stranka tako pred vložitvijo te tožbe kot v svojih postopkovnih pisanjih dajala ponekod vtis, da je 16. oktobra 2012 dejansko odstopila na zahtevo predsednika Barrosa (glej zlasti točke 54, 56, 85, 88, 89, 118 in 136 tožbe ter točke 3, 4, 11, 12, 14, 15, 17, 51, 63, 69, 80, 85, 91 in 121 replike), drugod pa, da ni nikoli formalno odstopila kljub taki zahtevi in da ta odstop ni bil nikoli veljaven, tako da se še vedno obravnava kot – vsaj po nazivu, če že ne dejansko – član Komisije (glej zlasti, poleg točk 28, 30, 31, 33, 40, 63, od 70 do 80, 86, 87, 93 in 129 tožbe ter točk 10 in 86 replike, njen dopis predsedniku Barrosu z dne 21. oktobra 2012, naveden v točki 21 zgoraj, njen dopis Komisiji z dne 28. decembra 2012, naveden v točki 20 zgoraj, njeno zapriseženo pisno izjavo (affidavit) z dne 8. maja 2013, priloženo v prilogi 7 k repliki, in njeno izjavo z dne 30. junija 2013 na malteškem radiu, navedeno v točki 27 zgoraj).

71 Komisija na drugi strani trdi, da se je tožeča stranka na sestanku 16. oktobra 2012 prostovoljno odločila odstopiti, ne da bi predsednik Barroso to zahteval v smislu člena 17(6) PEU.

72 Samo prvotno predloženi dokazi v spisu Splošnemu sodišču niso omogočali odločitve med, na eni strani, eno ali drugo od obeh različic, ki ju zagovarja tožeča stranka (glej točko 70 zgoraj), in na drugi različico, ki jo zagovarja Komisija (glej točko 71 zgoraj).

73 V takih okoliščinah se je Splošno sodišče odločilo sprejeti pripravljalne ukrepe, navedene v točkah 37 in 38 zgoraj.

74 V nadaljevanju te sodbe se bo Splošno sodišče na eni strani natančneje oprlo na izjavo in odgovore tožeče stranke na njenem zaslišanju 7. julija 2014, kot izhajajo iz zapisnika navedenega zaslišanja, in na drugi na podpisane zapisnike z izjavami prič J. Barrosa, J. Laitenbergerja, L. Romero Requena, J. Darmanin in F. Vincenta in njihovimi odgovori na vprašanja Splošnega sodišča in strank.

75 Pri presoji dokazne vrednosti različnih pričanj je bilo na eni strani upoštevano, da je predsednik Barroso domnevni avtor izpodbijanega akta, in na drugi, da so vse druge priče uradniki ali uslužbenci Komisije in torej delajo pod bolj ali manj neposredno avtoriteto njenega predsednika, pri čemer sta bili dve med njimi – J. Laitenberger in L. Romero Requena – poleg tega osebno vključeni v pripravo sestanka 16. oktobra 2012 in ukrepanje po njem.

76 Poleg tega so priče prisegle v skladu s členom 68(5), prvi pododstavek, Poslovnika in potrdile svoje izjave v skladu s členom 71 navedenega poslovnika, s tem da so bile pri tem še posebej opozorjene na kazenskopravne posledice krivega pričanja po njihovi nacionalni zakonodaji.

77 Prav tako hierarhično podrejeni položaj štirih prič v razmerju do predsednika Barrosa ni zadosten razlog za dvom v verodostojnost njihovih izpovedb, tako ob upoštevanju njihovih pravic in obveznosti v skladu s Kadrovskimi predpisi za uradnike Evropske unije (glej zlasti člene 11, 12, 19, 21a in 22) ter pogoji zaposlitve drugih uslužbencev, kot tudi neobstoja osebnega interesa za obravnavano zadevo.

- 78 Vsekakor pa zanesljivost in verodostojnost izpovedb prič potrjuje njihova celovita skladnost. Predvsem jih pri večini bistvenih točk potrjujejo drugi objektivni dokazi v spisu, ki bodo navedeni v nadaljevanju te sodbe.
- 79 Nasprotno pa na dokazno vrednost izjav tožeče stranke v različnih okoliščinah in zlasti na njenem zaslišanju 7. julija 2014 vpliva dvoumnost in celo protislovnost njenih zaporednih različic dogodkov, ki vnašajo več zmede kot jasnosti. Poleg tega pa nekatere izjave tožeče stranke v nekaterih bistvenih točkah ovržejo ali jim nasprotujejo ne samo skladne izpovedbe prič, ki jih je zaslišalo Splošno sodišče, ampak tudi objektivni dokazi v spisu, ki bodo prav tako navedeni v nadaljevanju te sodbe.
- 80 Splošno sodišče bo torej začelo z ugotavljanjem dejanskega stanja z opiranjem na pet izpovedb prič, s katerimi razpolaga, in – kolikor se stranki strinjata o dejanskem stanju – na izjave tožeče stranke z njenega zaslišanja. Splošno sodišče bo hkrati preizkusilo stopnjo verodostojnosti nekaterih nasprotujočih navedb tožeče stranke. Nato bo Splošno sodišče določilo, v kakšnem obsegu tako ugotovljeno dejansko stanje potrjujejo dokazi v spisu.
- 81 V zvezi s tem je mogoče na podlagi okoliščin, poteka in izida sestanka dne 16. oktobra 2012 ter dogodkov neposredno po njem ugotoviti dejansko stanje, ki je navedeno v nadaljevanju.
- 82 Najprej, kar zadeva vnaprejšnjo pripravljenost tega sestanka, je predsednik Barroso od uvedbe preiskave urada OLAF s svojimi najbližjimi sodelavci večkrat razpravljal o različnih političnih možnostih, ki bi mu bile na voljo, če tožeča stranka „ne bi bila povsem čista“. Ob upoštevanju kolektivnega odstopa Komisije, ki ji je predsedoval Jacques Santer, po „aferi Cresson“ leta 1999, ki je bila obravnavana kot referenčni politični primer, so zadevne osebe za tak primer opredelile tri možnosti, in sicer v tem prednostnem vrstnem redu: (a) tisto, po kateri bi tožeča stranka lahko takoj v celoti in zadovoljivo pojasnila ugotovitve urada OLAF, kar bi predsedniku Barrosu omogočilo, da javno obnovi zaupanje vanjo; (b) če se to ne bi zgodilo, bi tožeča stranka sama odstopila, da bi obranila svoje ime in zaščitila Komisijo; (c) če bi zadnjenavedeno zavrnila, bi tožeča stranka odstopila po tem, ko bi to zahteval predsednik Barroso na podlagi člena 17(6) PEU. Zadnjenavedena možnost se je zdela zadevnim osebam najbolj škodljiva za tožečo stranko, ker bi se z njo javno razkrila izguba zaupanja predsednika Barrosa vanjo, in naj bi se uporabila zgolj kot zadnja možnost.
- 83 Zadevne osebe so tudi potrdile, da je bilo treba vprašanje obravnavati takoj, ko je bilo znano poročilo urada OLAF, sicer bi Komisija utrpela znatno politično škodo. J. Laitenberger je tako – s sklicevanjem na različne nesrečne primere v zadnjih dveh desetletjih – kot priča navedel, da „ko je objavljena novica o takem položaju, je treba ukrepati hitro; izgubljenega časa ni mogoče nadoknaditi, v takem položaju ni odloga“. Podobno je L. Romero Requena kot priča navedel, da je Komisija imela nekaj nerodnih in bolečih izkušenj v zvezi s poročili urada OLAF, kadar se je prepočasi odzvala in so stvari pricurjale v medije.
- 84 Predsednik Barroso in njegovi bližnji sodelavci so bili nekaj dni pred pošiljanjem poročila urada OLAF neformalno opozorjeni, da tožeči stranki „ne kaže dobro“, brez navedbe podrobnosti.
- 85 Kabinet predsednika Barrosa je 11. oktobra 2012, ko je bil obveščen o skorajšnjem pošiljanju poročila urada OLAF, stopil v stik s kabinetom tožeče stranke, da se dogovori za datum sestanka, ki je bil določen za 16. oktober 2012 ob 13.30. J. Darmanin je o tem obvestila tožečo stranko in ta jo je vprašala, ali ve, kaj je predmet sestanka. Odgovorila ji je, da ne ve in jo vprašala, ali naj preveri. Tožeča stranka je odgovorila, da to ni potrebno. Nato je J. Darmanin zanjo pripravila pregled različnih projektov v teku, ki bi lahko bili obravnavani na navedenem sestanku.
- 86 Kar zadeva dnevni red sestanka 16. oktobra 2012, je tožeča stranka navedla, da je bila „popolnoma presenečena“. Vendar Splošno sodišče meni, da bi lahko vsaj sumila, da gre za preiskavo urada OLAF v zvezi z njo, čeprav ni bila obveščena o njenem zaključku niti o pošiljanju poročila urada OLAF predsedniku Barrosu.

- 87 Prvič, urad OLAF je namreč tožečo stranko dvakrat zaslišal, in sicer 16. julija in 17. septembra 2012 (glej točki 5 in 8 zgoraj), in takrat so ji bila, kot izhaja iz poročila urada OLAF, zastavljena podrobna vprašanja o dejstvih, navedenih v priloženem dopisu, zlasti kar na eni strani zadeva neuradne pogovore, o katerih Komisija ni bila nikoli obveščena in naj bi se zgodili na Malti s predstavniki tobačne industrije, katerih obstoj naj bi sicer tudi sama priznala, in na drugi njen odnos s S. Zammitom, ki je bil posrednik pri navedenih pogovorih, tako v obdobju, na katerega se nanaša preiskava, in v zvezi z njenim predmetom, kot med preiskavo.
- 88 Drugič, tožeča stranka se je s predsednikom Barrosom v zvezi s preiskavo urada OLAF prvič srečala že 25. julija 2012 in splošno sta razpravljala o problemu, ki ga pomeni pritožba. Takrat ji je predsednik Barroso povedal, da gre za pomembno zadevo, tožeča stranka pa je odločno zanikala vsakršno vpletenost vanjo in povedala, da bo sprožila preiskavo zoper vpletene osebe, česar pa ni uresničila ali pa vsaj o tem Komisija ni bila obveščena.
- 89 Tretjič, predsednik Barroso je ob zaslišanju kot priča pojasnil, da v svojih dvostranskih stikih s člani Komisije običajno pove, kakšen je dnevni red sestanka, če gre za redne dejavnosti Komisije, v tem primeru pa je želel osebni političen pogovor s tožečo stranko, tako da ni bil omenjen noben dnevni red. Meni, da bi morala tožeča stranka že iz odsotnosti dnevnega reda sklepati, da gre za zelo zaupno in pomembno zadevo, kar je bila lahko samo preiskava urada OLAF zoper njo. Ta domneva lahko tudi pojasni, zakaj tožeča stranka ni preverila dnevnega reda zadevnega sestanka, čeprav ji je to vodja kabineta predlagala (glej točko 85 zgoraj).
- 90 Četrtič, neposredovanje izrecnega dnevnega reda kabinetu tožeče stranke je mogoče razumno pojasniti z upravičeno skrbjo predsednika Barrosa, da kolikor je mogoče dolgo ohrani tajnost preiskave in poročila urada OLAF. V zvezi s tem je treba ugotoviti, da sta J. Darmanin in F. Vincent kot priči v odgovor na vprašanje Splošnega sodišča potrdila, da nista vedela za navedeno preiskavo niti za dejstva v zvezi z njo, dokler ju ni o tem obvestila tožeča stranka po sestanku 16. oktobra 2012.
- 91 Kabinet predsednika Barrosa je poročilo urada OLAF prejel 15. oktobra 2012 in so ga prebrale štiri osebe, in sicer poleg njega še J. Laitenberger, C. Day in L. Romero Requena.
- 92 Nato je C. Day zaupno pripravila dva osnutka sporočil za javnost, ki sta ju pregledala J. Laitenberger in L. Romero Requena. Eden je predvideval primer, ko/če bi tožeča stranka odstopila sama, drugi pa primer, ko/če bi tožeča stranka odstopila na podlagi zahteve predsednika Barrosa v skladu s členom 17(6) PEU. Ta dva osnutka sta bila malo pred začetkom sestanka z dne 16. oktobra 2012 poslana službi Komisije za stike z javnostjo.
- 93 Nasprotno pa noben osnutek sporočila za javnost ni bil pripravljen za primer, ko bi tožeča stranka lahko dala celovito in zadovoljivo pojasnilo v odgovor na poročilo urada OLAF. Predsednik Barroso ter J. Laitenberger in L. Romero Requena so ob zaslišanju kot priče pojasnili, da to ni bilo mogoče, dokler niso vedeli za vsebino teh morebitnih pojasnil. Poleg tega v tem primeru verjetno ne bi bilo treba objaviti sporočila za javnost, vsaj ne takoj.
- 94 Prav tako ni bil pripravljen noben osnutek odločbe na podlagi člena 17(6) PEU niti odstopno pismo tožeče stranke. Bilo pa je predvideno, da se predsednik Barroso po pogovoru s tožečo stranko po telefonu pogovori z malteškim predsednikom vlade.
- 95 Predsednik Barroso je pred začetkom sestanka 16. oktobra 2012 prosil J. Laitenbergerja in L. Romera Requeno, naj bosta pripravljena zapisati sklepe tega sestanka in zagotoviti nadaljnje ukrepanje.
- 96 Sestanek se je začel okoli 13.45 in je trajal približno uro in pol.

- 97 Predsednik Barroso je naprej tožeči stranki pokazal poročilo urada OLAF. Tožeča stranka je prosila, če ga lahko prebere, vendar je predsednik Barroso to zavrnil, ker je bilo poročilo zaupno. Kljub temu je tožeči stranki večkrat prebral priloženi dopis in jo vprašal, kaj si on njem misli.
- 98 Tožeča stranka ob tem, da je odločno zagovarjala svojo nedolžnost v zvezi z obtožbami glede podkupovanja in domnevnih navodil, ki naj bi jih dala S. Zammitu, ni zanikala neuradnih srečanj s predstavniki tobačne industrije na Malti, ki jih je organiziral S. Zammit, ne da bi bila o tem obveščena Komisija ali njen lastni kabinet, niti osebnih prijateljskih odnosov s S. Zammitom. Priznala je, da je bila glede tega neprevidna in da tega ne bi smela početi/delati.
- 99 Predsednik Barroso je ob upoštevanju teh pojasnil, ki jih je označil za „neprepričljiva“ in celo „čudna“, menil, da so politične razmere take, da „si ni mogoče zamisliti“, da bi tožeča stranka ostala na funkciji. V tem okviru je predsednik Barroso ob zaslišanju kot priča pojasnil, da je v tej fazi izgubil vsakršno politično in osebno zaupanje v tožečo stranko. Predsednik Barroso je navedel tudi, da je moral zaščititi integriteto Komisije kot institucije. Tožeči stranki je povedal, da bi bilo v teh okoliščinah priporočljivo in najbolj častno, da sama odstopi, da bi obranila svojo čast. Vendar je dodal, da če tožeča stranka tega ne bo storila, mu Lizbonska pogodba daje pooblastilo, da jo k temu prisili s formalno zahtevo po odstopu.
- 100 Moža sta nadaljevala s pogovorom še skoraj eno uro, s tem da je tožeča stranka zagovarjala svojo nedolžnost in zahtevala dostop do poročila OLAF, predsednik Barroso pa je odgovarjal, da ji ga ne sme dati. Tožeča stranka je prav tako na dolgo razlagala predsedniku Barrossu, kako je ta položaj zanjo in za njeno družino neugoden in da potrebuje več časa, vsaj 24 ur, da se o teh vprašanih posvetuje z odvetnikom, vendar je predsednik Barroso ta rok zavrnil in ji ni bil pripravljen dati več kot pol ure.
- 101 Po koncu tega pogovora je tožeča stranka povedala predsedniku Barrossu, da se je odločila za odstop. Predsednik Barroso je ob svoji izpovedbi kot priča poudaril, da je bila ta trditev izrečena v sedanjiku („odstopam“) in ne v prihodnjiku („odstopil bom“).
- 102 V tem okviru Splošno sodišče ne verjame izpovedbi tožeče stranke, da je zaradi „nadlegovanja“ predsedniku Barrossu rekla zgolj, da se „zdi, da mora oditi“ ali da „bo odšla“, na podlagi česar naj bi se razumelo, da dejansko ni že takrat takoj odstopila.
- 103 Učinek takih izmikajočih izjav naj bi bil namreč nezdržljiv z edinimi tremi možnimi izidi sestanka 16. oktobra 2012, ki jih je predvidel predsednik Barroso (glej točko 82 zgoraj), ki so vsi zahtevali hitro in odločno obravnavanje (glej točko 83 zgoraj), tako da je mogoče razumno izključiti, da bi bil predsednik Barroso s temi izjavami zadovoljen.
- 104 Predvsem – in ne da bi se vprašali o razlogih, iz katerih je tožeča stranka ocenila za primerno, da vloži to tožbo pred Splošnim sodiščem – je treba ugotoviti, da je svojo izpovedbo nadaljevala s temi besedami:
- „Prihajam iz sistema, več let – več kot 15 let – sem bil minister v malteškem kabinetu; prihajam iz sistema, v katerem odidete, če vam predsednik vlade reče, da morate oditi, celo zgolj po SMS-u. Hočem reči, da je tak sistem, ne rečete ‚ne, vložil bom tožbo na sodišču‘; hočem reči, da je to sistem, na katerega sem navajen. In tak je bil torej položaj, v katerem sem se znašel takrat.“
- 105 Podobno se je tožeča stranka na vprašanje Splošnega sodišča vprašala: „Kako lahko politik ostane tam, kjer ga ne želijo?“
- 106 Ta spontana razmišljanja niso združljiva z različico, ki jo tudi zagovarja tožeča stranka, da je preprosto najavila prihodnji odstop ali celo samo predvidela odstop.

- 107 Okoli 15. ure je predsednik Barroso povabil v pisarno J. Laitenbergerja in L. Romera Requeno, da bi zapisala sklepe in zagotovila nadaljnje ukrepanje, zlasti objavo sporočila za javnost z navedbo odstopa tožeče stranke in ukrepe v zvezi z osebjem njegovega kabineta.
- 108 Za namene te sodbe je treba povzeti bistvo tega drugega dela sestanka dne 16. oktobra 2012, kot so izpovedale priče, in sicer, da je:
- predsednik Barroso v prisotnosti tožeče stranke povedal J. Laitenbergerju in L. Romeru Requeni, da se je ta odločila odstopiti, s tem da nasprotuje ugotovitvam urada OLAF;
 - tožeča stranka še naprej odločno zagovarjala svojo nedolžnost in ugovarjala ravnanju zoper njo, celo z omenjanjem „linča“, in predvsem prosila za več časa pred javno objavo njenega odstopa; v zvezi s tem je L. Romero Requena kot priča v odgovor na vprašanje odvetnikov tožeče stranke pojasnil, da je tožeča stranka ob tem, ko je odločno zagovarjala svojo nedolžnost, sprejela politično realnost njenega odstopa;
 - predsednik Barroso ocenil, da ne more odložiti ureditve te zadeve, ker je odstop tožeče stranke politična in institucionalna odločitev, o kateri je treba najpozneje tisto popoldne obvestiti malteške organe ter predsednike drugih institucij in objaviti sporočilo za medije;
 - predsednik Barroso glede na vztrajanje tožeče stranke, da se ji da več časa pred javno objavo njenega odstopa, želel pridobiti pojasnilo, ali ta potrjuje odstop ali pa meni, da lahko ostane na položaju kot član Komisije; tožeča stranka je odgovorila, da ne in je potrdila odstop, s tem da je še naprej prosila za več časa;
 - predsednik Barroso sklenil, da zadeve ni mogoče ponovno odpirati; bil bi vesel, če bi lahko tožeči stranki dal več časa, vendar tega ni mogel storiti in je menil, da ji je bil odstop sporočen;
 - predsednik Barroso prebral osnutek sporočila za javnost o odstopu tožeče stranke v prisotnosti dveh prič; tožeča stranka ni ugovarjala; predsednik Barroso je kljub temu lastnoročno dodal stavek „J. Dalli odločno zavrača te ugotovitve“;
 - ob koncu sestanka pogovor tekel o izvedbi in praktičnih vidikih odstopa tožeče stranke; zadnjenavedena je tako prosila in pridobila informacije o postopku za njeno nadomestitev kot člana kolegija in o upravnem položaju osebja njegovega kabineta.
- 109 Med tem drugim delom sestanka 16. oktobra 2012 je tožeča stranka vprašala, ali mora napisati odstopno pismo. Predsednik Barroso je odgovoril, da ji ni treba, razen če želi, nato sta se dogovorila, da bosta L. Romera Requeno prosila, naj pripravi osnutek pisma z razlogi za odstop. Predsednik Barroso je pojasnil, da želi s tem dati tožeči stranki možnost, da navede utemeljitve v svoj zagovor, ki ne morejo biti v sporočilu Komisije za javnost.
- 110 V zvezi s tem – in iz podobnih razlogov, kot so navedeni v točkah od 103 do 106 zgoraj – Splošno sodišče v odgovor na tezo iz točke 102 zgoraj meni, da tožeča stranka ni verodostojna, ko v svoji izpovedbi trdi, da je v prisotnosti J. Laitenbergerja in L. Romera Requene povedala, da „odhaja“ ali da „bo odšla“, vendar le če bo njen odstop pisen. Poleg tega je L. Romero Requena kot priča v odgovor na vprašanje odvetnikov tožeče stranke pojasnil, da nikoli ni menil, da je odstopno pismo nujna formalnost za odstop tožeče stranke. To pismo naj bi ji samo omogočalo, da javno pojasni razloge za svoj odstop. Podobno je J. Laitenberger kot priča med svojim zaslišanjem opis dejanskega stanja sklenil z ugotovitvijo, da mu je bilo glede na pogovor med predsednikom Barrosom in tožečo stranko v njegovi prisotnosti jasno, da se je zadnjenavedena odločila odstopiti na lastno pobudo in v to ni bila prisiljena in da naj bi se z odstopnim pismom tožeče stranke zgolj potrdila že sprejeta in veljavna odločitev o odstopu.

- 111 Sestanek se je končal in tožeča stranka je okoli 15.30 zapustila pisarno predsednika Barrosa.
- 112 Predsednik Barroso se je nemudoma zatem po telefonu pogovoril z malteškim predsednikom vlade L. Gonzijem, s katerim se je dogovoril o začetku postopka za zamenjavo tožeče stranke.
- 113 Tožeča stranka je okoli 15.45 prišla v svojo pisarno in tajnico prosila, naj pokliče vodjo njenega kabineta na sestanek. Ker je J. Darmanin vprašala za razlog, ji je tožeča stranka, kolikor se prvonavedena spomni, odgovorila tako:

„Imamo problem, velik problem – moram poklicati svojo ženo in ji povedati. Moram oditi [v malteščini: irrid nitlaq], moram videti, moram preveriti [v malteščini: irrid nara] glede mojih nadomestil. Kakšne so moje pravice? Ali imam pravico do pokojnine?“

- 114 Tožeča stranka je nato telefonirala svoji ženi, J. Darmanin je odšla iz pisarne.
- 115 Tožeča stranka je tudi vrnila klic malteškemu predsedniku vlade, ki jo je že klical v njeni odsotnosti. Po zatrjevanju tožeče stranke je ta pogovor trajal eno minuto in L. Gonzi naj bi rekel zgolj: „Poslušajte, telefoniral mi je Barroso in mi povedal, da niste več komisar in da moramo najti nekoga drugega.“ Poleg tega je tožeča stranka v odgovor na vprašanje med zaslišanjem poudarila, da je L. Gonziju pojasnila, da jo je predsednik Barroso „razrešil“ s položaja člana Komisije. Vendar navedbam s temi besedami nasprotuje izjava L. Gonzija v malteškem parlamentu zvečer istega dne (glej točko 17 zgoraj).
- 116 Med 16.00 in 16.15 so bili člani osebja kabineta tožeče stranke poklicani v sejno sobo. Tožeča stranka jih je obvestila o sestanku s predsednikom Barrosom, ki ga je seznanil z ugotovitvami iz poročila urada OLAF v zvezi z nekaterimi stiki, ki naj bi jih imel s tobačno industrijo. Med drugim je povedala, da bo predsednik Barroso ob 17. uri objavil njegov odhod iz Komisije in da bo zdaj zapustila Komisijo, se vrnila na Malto in se zagovarjala.
- 117 J. Darmanin je med svojim zaslišanjem kot priča potrdila in ponovila, da – ob tem da se ni spomnila točnih besed tožeče stranke na sestanku z osebjem njenega kabineta – ji je bilo jasno, da tožeča stranka od 17. ure naprej ne bo več član Komisije. V odgovor na vprašanje Splošnega sodišča je dodala, da ne more pod prisego trditi, da je tožeča stranka rekla „odstopil sem“, vendar se tudi ni spomnila, da bi rekla kar koli nasprotnega.
- 118 Med 16.20 in 16.45 je v pisarno tožeče stranke prišel L. Romero Requena, da bi ji izročil osnutek odstopnega pisma, ki ga je pripravil s pomočjo svoje pomočnice. Našel jo je v eni od pisarn s še eno osebo, ki je ni poznal. Tožeča stranka ni podpisala osnutka odstopnega pisma, ampak je odgovorila, da „bo to uredila“. L. Romero Requena je nato zapustil pisarno.
- 119 Zadevni osnutek pisma (priloga A.12 k tožbi) vsebuje to besedilo in te popravke, ki jih je nesporno lastnoročno vnesla tožeča stranka, potem ko je prejela omenjeni osnutek:

„Gospod predsednik,

Obveščam vas o svoji odločitvi, da odstopam s položaja člana Evropske komisije s takojšnjim učinkom.

To odločitev sem sprejel, da bom lahko branil svoj lasten ugled in se izognil vsakršni škodi za Evropsko unijo in Komisijo v naslednjih tednih.

Odločno zanikam vse obtožbe. Prepričan sem, da ne bodo ugotovljene nobene pravne kršitve z moje strani. Zato bom zoper te obtožbe uporabil vsa razpoložljiva pravna sredstva za zaščito mojega ugleda in mojih interesov. Vendar ne le, da bo to vzelo veliko časa, ampak bo predvsem zahtevalo, da sem prost svoje trenutne politične odgovornosti kot član Evropske komisije. Če bi ostal na položaju, se ne

bi bil zmožen braniti tako, kot menim, da je treba. Hkrati priznavam, da bi bilo neizogibno škodljivo za podobo institucije, če bi se eden njenih članov spustil v pravno bitko zoper obtožbe v zvezi z njegovim osebnim ravnanjem. Kar je še pomembnejše, ne bi se počutil zmožnega vlagati vse svoje energije v izvajanje svoje funkcije komisarja [...], hkrati pa se braniti pred takimi obtožbami.

Lahko pa vam zagotovim, da moja odločenost, braniti svoj ugled zoper te obtožbe, nikakor ne bo ovirala spoštovanja mojih pravnih obveznosti kot nekdanjega komisarja, da ravnam z integriteto in diskretno.“

- 120 Ob 16.50 je C. Day poklicala J. Darmanin s predlogom za organizacijo sestanka osebja kabineta tožeče stranke z njo in J. Laitenbergerjem. Ta sestanek je potekal od 17.30 do 17.45 v tretjem nadstropju stavbe Berlaymont. Osebjem kabineta tožeče stranke je bilo med drugim obveščeno o tem, da naj bi bil podpredsednik Komisije, Maroš Ševčovič, odgovoren za generalni direktorat „Zdravje in varstvo potrošnikov“ do imenovanja novega člana Komisije, ki bo nadomestil tožečo stranko.
- 121 Ob 17.11 je bilo objavljeno sporočilo Komisije za javnost o odstopu tožeče stranke. Tožeča stranka priznava, da je bila z njim seznanjena.
- 122 Okoli 18. ure je bil predstavnik za stike z javnostjo tožeče stranke F. Vincent zaprosen, naj se ji pridruži v njeni pisarni. Tožeča stranka ga je vprašala, ali bi bilo mogoče objaviti sporočilo za javnost, v katerem bi predstavil svoje stališče v odgovor na sporočilo Komisije za javnost. F. Vincent mu je odgovoril, da to ni več mogoče, ker je njegov odstop takrat že postal uraden in zato ne more več uporabljati službe Komisije za obveščanje. Tožeča stranka je temu močno ugovarjala. Takrat je J. Darmanin, ki je iz svoje pisarne slišala povišane glasove iz bližnje pisarne, tam videla tožečo stranko v pogovoru s F. Vincentom. Tožeči stranki je potrdila, da objava sporočila za javnost v njenem imenu ni več mogoča, ker od 17. ure ni več član Komisije in da je oseba, ki zastopa institucijo, njen predsednik, ki je že objavil svoje sporočilo za javnost.
- 123 Tožeča stranka je pozneje istega večera objavila svoje sporočilo za javnost. V tem sporočilu ni objavljen njen odstop, vendar tudi ni zavrnjeno sporočilo Komisije za javnost. V bistvu je omejeno na zavrnitev vseh obtožb urada OLAF.
- 124 Na podlagi navedenih ugotovitev, presoje in preudarkov Splošno sodišče meni, da je pravno zadostno dokazano, da je tožeča stranka ustno odstopila s položaja člana Komisije na sestanku s predsednikom Barrosom 16. oktobra 2012 popoldne v njegovi pisarni in da je ta odstop ustno potrdila v prisotnosti J. Laitenbergerja in L. Romera Requene.
- 125 Navedeni sklep, ki temelji v glavnem na izpovedbah prič, ki jih po potrebi potrjuje zaslišanje tožeče stranke, potrjujejo zlasti:
- izjava malteškega predsednika vlade v malteškem parlamentu 16. oktobra 2012 zvečer, po njegovem telefonskem pogovoru s tožečo stranko (glej točko 17 zgoraj);
 - intervju tožeče stranke na malteškem radiu 16. oktobra 2012 zvečer (glej točko 18 zgoraj), v katerem se je odločila, da predstavi svoj odhod iz Komisije kot prostovoljno politično odločitev;
 - nezanikanje tožeče stranke sporočila Komisije za javnost okoli 17. ure popoldne 16. oktobra 2012, s katerim pa je bila seznanjena in je bil z njim sporočen njen odstop;
 - odsotnost uradne izjave tožeče stranke, zlasti v njenem sporočilu za javnost, objavljenem 16. oktobra 2012 zvečer, s katero bi izpodbijala odstop, ki ga je objavila Komisija;
 - majhno število lastnoročnih pripomb tožeče stranke na osnutku odstopnega pisma, ki ji ga je izročil L. Romero Requena (glej točko 119 zgoraj);

— zabeležka L. Romera Requene v spisu z dne 18. oktobra 2012 (glej točko 19 zgoraj), zapisana preden je tožeča stranka prvič izpodbijala dejstva ali zakonitost njenega odstopa (glej točko 21 zgoraj), torej *in tempore non suspecto*.

Pravo

- 126 Iz vseh navedenih dejanskih ugotovitev izhaja, da je tožeča stranka ustno odstopila s položaja člana Komisije na sestanku 16. oktobra 2012 in da je ta odstop ustno potrdila v prisotnosti J. Laitenbergerja in L. Romera Requene ob koncu navedenega sestanka.
- 127 Ob upoštevanju tožbenih razlogov mora Splošno sodišče pravno presoditi, ali je treba ta odstop opredeliti kot prostovoljen ali da je bil dan v okviru pristojnosti v zvezi z zahtevo za odstop predsednika Barrosa v smislu člena 17(6) PEU, ki je torej akt, ki ga je mogoče izpodbijati v obravnavani zadevi.
- 128 Uvodoma je treba ugotoviti, da člen 17(6) PEU ne pogojuje niti zahteve predsednika Komisije niti odstopa, ki mora slediti, s posebno obličnostjo, na primer, da mora biti ta pisen. Take obličnosti ne zahteva niti splošno načelo pravne varnosti, ker je dokazno breme o odstopu v vsakem primeru na stranki, ki se nanj sklicuje (glej v tem smislu in po analogiji sodbo z dne 23. februarja 2001, De Nicola/EIB, T-7/98, T-208/98 in T-109/99, RecFP, EU:T:2001:69, točki 287 in 290). Enako velja tudi za prostovoljni odstop člana Komisije.
- 129 Zato je treba že takoj zavrnilni ničnostni razlog, ki se nanaša na kršitev navedene določbe in navedenega splošnega pravnega načela, ker tožeča stranka ni odstopila pisno.
- 130 Ob tem pa tožeča stranka v bistvu navaja, da je predsednik Barroso, s tem ko je izrecno najavil svojo namero, da bo uporabil pooblastilo na podlagi člena 17(6) PEU in zahteval njen odstop, sprejel ustno odločbo, ki pomeni akt, ki ga je mogoče izpodbijati v smislu člena 263, četrti odstavek, PDEU, ker ima zavezujoče pravne učinke, ki bi lahko vplivali na interese tožeče stranke, tako da bi občutno spremenili njen pravni položaj.
- 131 Natančneje, s tem ko je predsednik Barroso tožečo stranko pozval k odstopu, ko ji je rekel, da bi bilo bolj častno zanjo, če bi to storila sama, kot pa da bi bila k temu pozvana, je *de facto* in *de iure* izrazil prav pooblastilo, ki ga ima predsednik Komisije na podlagi člena 17(6) PEU, da zahteva odstop člana Komisije. „Poziv“ tožeči stranki k „prostovoljnemu odstopu“ in „grožnja“, če tega ne bi hotela storiti, predsednika Barrosa, ki je „zahteval, da to stori“, je v resnici isti akt, ki je bil izražen in povedan na dva različna načina.
- 132 Pri presoji, ali so dejanske navedbe predsednika Barrosa na sestanku 16. oktobra 2012 pomenile – kot trdi tožeča stranka – ustno „zahtevo“ po odstopu s položaja v smislu člena 17(6) PEU, je treba na eni strani najprej upoštevati značaj in vsebino zadevne funkcije in na drugi razvoj ter *ratio legis* zadevne določbe.
- 133 Kar zadeva najprej značaj zadevne funkcije, gre v bistvu za politično pooblastilo (glej zlasti člen 17(1), (3) in (8) PEU), ki ga je Svet dal zadevni osebi po dogovoru s predsednikom Komisije in po potrditvi Parlamenta (glej člen 17(7) PEU). Kar zadeva vsebino te funkcije, kot jo opredeljuje člen 17(1) PEU, pa v bistvu zajema usklajevalno, izvršilno in upravno funkcijo ter nadzor nad izvajanjem politik Unije na področjih, na katerih ji Pogodbe dodeljujejo pristojnost.
- 134 Ker je Komisijo mogoče opredeliti – kot se opredeljuje sama – kot glavni „izvršilni organ“ novega pravnega reda mednarodnega prava, ki ga je uvedla Unija (v smislu sodbe z dne 5. februarja 1963, van Gend & Loos, 26/62, Recueil, EU:C:1963:1), njeni člani tako skupaj izvršujejo funkcije, ki so v skladu s klasično teorijo delitve oblasti izvršilne.

- 135 V tem okviru je treba ugotoviti, da lahko v skladu s skupnimi ustavnimi tradicijami držav članic osebe s takimi funkcijami v nacionalnih izvršilnih organih načeloma po prosti presoji odpokliče vodja izvršilnega organa ali organ, ki jih je imenoval. V zvezi s tem je treba opozoriti na izjave same tožeče stranke z njenega zaslišanja, kot so navedene v točki 104 zgoraj, v zvezi s političnimi običaji na Malti.
- 136 Drugič, kar zadeva razvoj in *ratio legis* člena 17(6) PEU, je treba opozoriti na to, da Pogodbe sprva, če se ne upoštevata redna zamenjava in smrt, niso določale nobene druge možnosti odstopa člana Komisije poleg prostovoljnega odstopa (člen 215 ES) ali odstavitve s položaja od Sodišča, posebej v primeru hude kršitve (člen 216 ES).
- 137 Razen posebnih okoliščin, na podlagi katerih bi bil sprožen postopek za razrešitev s položaja od Sodišča, torej ni obstajala nobena druga možnost, da bi Komisija kot kolegij ali njen predsednik kot njen vodja prisilila enega od njenih članov k odstopu, kadar bi se zdelo, da trenutni okvir ali politične okoliščine to zahtevajo v interesu institucije.
- 138 Kot je bilo ugotovljeno v točki 135 zgoraj, tako stanje ni bilo v skladu s političnimi običaji, ki tradicionalno veljajo v nacionalnem izvršilnem okviru.
- 139 Kot je Komisija poudarjala v tem postopku, je tako stanje sicer pripeljalo do tega, da je 15. marca 1999 odstopila celotna Komisija, ki ji je predsedoval J. Santer, potem ko dva njena člana nista hotela odstopiti v okviru grožnje z glasovanjem Parlamenta o predlogu nezaupnice Komisiji kot kolegiju.
- 140 Zaradi preprečitve ponovitve takih primerov kolektivnih odstopov, ki lahko škodujejo dobremu delovanju institucij Skupnosti ali njihovemu političnemu ugledu, so avtorji Pogodbe iz Nice, podpisane 26. februarja 2001, predsednika Komisije pooblastili, da po prosti presoji zahteva odstop člana Komisije ob podpori večine kolegija. Člen 217(4) ES je v različici iz Pogodbe iz Nice tako določal, da „[č]lan Komisije odstopi na zahtevo predsednika, s katero kolegij soglaša“.
- 141 Avtorji Lizbonske pogodbe, podpisane 13. decembra 2007, so to pooblastilo predsednika Komisije okrepili s tem, da so mu dali diskrecijsko pooblastilo, da v skladu s členom 17(6) PEU zahteva odstop člana Komisije, ne da bi za to potreboval predhodno odobritev večine kolegija.
- 142 Iz razvoja in *ratio legis* navedene določbe torej izhaja, da se ta podrobneje nanaša na primer, ko član Komisije noče prostovoljno odstopiti, kadar predsednik Komisije izgubi zaupanje vanj in meni, da bi – če bi ostal na položaju – škodoval ugledu ali celo političnemu preživetju institucije.
- 143 V obravnavani zadevi je ravnanje predsednika Barrosa, da se – celo že pred sestankom 16. oktobra 2012 – tožeči stranki prepusti izbiro med prostovoljnim odstopom in odstopom, „sprovociranim“ z omembo zahteve v smislu člena 17(6) PEU, vsekakor v skladu z navedenim razvojem te določbe in v celoti upošteva njen *ratio legis*. To ravnanje se je med drugim udeležilo s pripravo dveh osnutkov sporočil za javnost, ki sta se nanašala na eno ali drugo možnost (glej točko 92 zgoraj).
- 144 Sicer pa iz ugotovitev Splošnega sodišča o dejanskem stanju izhaja, da se je predsednik Barroso že pred sestankom 16. oktobra 2012 glede na odsotnost popolnih in zadovoljivih pojasnil tožeče stranke v odgovor na ugotovitve urada OLAF odločil, da mora ta zapustiti Komisijo, in da se je odločil za to uporabiti svoje pooblastilo iz člena 17(6) PEU, da zahteva njen odstop. Hkrati pa je bil predsednik Barroso pripravljen, da tožeči stranki v njenem interesu naredi, kot je ocenil, „politično uslugo“, da lahko sama prostovoljno odstopi brez njegove formalne zahteve v skladu s členom 17(6) PEU.
- 145 Predsednik Barroso je zato tožeči stranki predlagal, naj prostovoljno odstopi, s tem da je dal jasno vedeti, da če tožeča stranka tega ne bo storila, bo to od nje zahteval na podlagi člena 17(6) PEU. Predsednik Barroso je ob zaslišanju kot priča potrdil, da če tožeča stranka ne bi prostovoljno odstopila, bi to od nje „gotovo“ zahteval na podlagi člena 17(6) PEU. Izbiro, ki jo je imela s tem tožeča stranka, pa je ta razumela v smislu: „Pooblaščen sem, da vas odstavim, vendar lahko sami odstopite.“

- 146 V tem okviru okoliščina, da je predsednik Barroso glede na zadržke in obotavljanje tožeče stranke čedalje bolj vztrajal, da bi bilo zanjo bolj častno, da odstopi sama, kot pa da se jo k temu pozove, ni zadosten dokaz za obstoj zatrjevane izpodbijane odločbe. Dokler namreč zahteva po odstopu v skladu s členom 17(6) PEU ni bila jasno izražena, iz navedb predsednika Barrosa – kolikor vztrajne so lahko bile – ne izhaja nobena zahteva v tem smislu, ki bi lahko vplivala na interese tožeče stranke, tako da bi občutno spremenila njen pravni položaj.
- 147 Kar zadeva trditev tožeče stranke, da je predsednik Barroso nanjo „pritiskal,“ in da je s tem „pritiskom“ izvrševal pooblastilo iz člena 17(6) PEU, Splošno sodišče meni, da ni utemeljena, ker zgolj omenjanje možnosti uporabe pooblastila ni enako dejanski uporabi tega pooblastila. V zvezi s tem Komisija utemeljeno opozarja, da sicer ni bilo velike razlike med obema možnostma, predstavljenima tožeči stranki, vendar pa je bila precejšnja razlika na političnem in predvsem pravnem področju med – na eni strani – odstopom, ki je posledica zavestne enostranske odločitve, in na drugi odstopom, ki je posledica zahteve v skladu s členom 17(6) PEU in ima zato bolj videz razrešitve. Tožeča stranka se je torej ob takih možnostih vsaj sprva odločila za ponujeno možnost prostovoljnega odstopa, kar je imelo zanjo to prednost, da ne bi bilo javno razumljeno, da je to morala storiti na zahtevo predsednika Barrosa.
- 148 V tem okviru je Splošno sodišče presodilo, da ni verodostojna trditev tožeče stranke, da ni videla razlike med obema predlaganima možnostma. Tožeči stranki bi moralo biti kot izkušenemu politiku jasno, da je pomembna razlika med prostovoljnim odstopom in prisilnim odstopom na podlagi formalnega in zavezujočega postopka.
- 149 Navedeno dejansko in pravno presojo potrjujejo pisne pripombe tožeče stranke na osnutku odstopnega pisma, ki ji ga je po sestanku 16. oktobra 2012 osebno izročil L. Romero Requena, a ga ni podpisala (glej točko 119 zgoraj). V zvezi s tem Splošno sodišče meni, da tožeča stranka ni verodostojna, ko v svoji izpovedbi trdi, da navedenega osnutka odstopnega pisma ni podpisala zato, ker je ta osnutek izhajal iz njenega razumevanja, da odstopa prostovoljno. Deli, ki jih je tožeča stranka lastnoročno prečrtala, se namreč ne nanašajo na dejstvo, da odstopa, niti na vztrajanje pri prostovoljnosti odstopa, ampak gre za manj pomembne podrobnosti. Splošno sodišče ocenjuje, da je razumno domnevati, da če bi bilo nestrinjanje globlje in bi se nanašalo na dejstvo ali bistvene pogoje odstopa, tožeča stranka ne bi v osnutek lastnoročno vnesla samo teh manjših sprememb, ampak bi ga bodisi preprosto zavrnila, tako da ga sploh ne bi popravila, bodisi bi prečrtala glavne navedbe.
- 150 Navedeno presojo potrjuje tudi izjava malteškega predsednika vlade L. Gonzija v malteškem parlamentu 16. oktobra 2012, po telefonskem pogovoru s tožečo stranko (glej točko 17 zgoraj).
- 151 Nazadnje, to presojo potrjujejo tudi navedbe tožeče stranke med radijskim intervjujem 16. oktobra 2012 zvečer (glej točko 18 zgoraj). Splošno sodišče ugotavlja zlasti, da tožeča stranka novinarju ni želela jasno odgovoriti, ko je ta napeljeval na to, da jo je predsednik Barroso prisilil k odstopu.
- 152 Iz navedenih preudarkov izhaja, da je tožeča stranka odstopila prostovoljno, ne da bi predsednik Barroso to zahteval na podlagi člena 17(6) PEU.
- 153 Ker ni bil dokazan obstoj take zahteve, ki pomeni akt, ki se izpodbija s to ničnostno tožbo, je treba zadnje navedeno v skladu s sodno prakso, navedeno v točki 67 zgoraj, razglasiti za nedopustno.
- 154 Vendar tožeča stranka podredno trdi še, da če bi bilo ugotovljeno, da je odstopila, bi bilo treba ugotoviti tudi, da je to storila zaradi grožnje z razrešitvijo in torej pod nedopustnim pritiskom, na podlagi česar bi bilo treba skleniti, da njeno soglasje ni bilo veljavno. Predsednik Barroso naj bi namreč med sestankom 16. oktobra 2012 neprestano vztrajal, da ima pravico tožečo stranko odstaviti in pri tem večkrat uporabil besedi „razrešitev“ ali „odstavitev“ (v angleščini „dismissal“). Tožeča stranka naj v resnici ne bi imela druge možnosti, kot da uboga ukaz predsednika Barrosa. Zaradi takega neveljavnega soglasja naj bi bil njen odstop ničen.

- 155 Teh utemeljitev načeloma ni mogoče uveljavljati v podporo obravnavani ničnostni tožbi, ki ni naperjena niti zoper lastno odločitev tožeče stranke, da odstopi, ki je poleg tega ni mogoče pripisati Komisiji, niti zoper noben drug akt Komisije, s katerim se posega v položaj.
- 156 Tudi če bi tožeča stranka v tej tožbi lahko izpodbijala zakonitost odstopa, zato ker soglasje ni bilo veljavno, Splošno sodišče meni, da taka neveljavnost ni dokazana.
- 157 V tem okviru in glede prenehanja v bistvu političnega mandata, kot je navedeno v točki 133 zgoraj, Komisija utemeljeno navaja, da izraza trdne odločenosti, da se bo po potrebi uporabilo pooblastilo za zahtevo po odstopu člana Komisije, ki ga predsedniku Komisije podeljuje Pogodba EU, ni mogoče obravnavati kot nezakonit pritisk, ki vpliva na veljavnost ali prostovoljnost odstopa zadevne osebe.
- 158 Poleg tega bi tožeča stranka glede na njene dolgoletne politične izkušnje na vladni ravni med približno uro in pol dolgim pogovorom lahko neovirano zavrnila predlog predsednika Barrosa in ga prisilila, da nanj formalno naslovi zahtevo v skladu s členom 17(6) PEU. Tožeča stranka bi lahko kadar koli lahko zapustila sestanek ali zahtevala prisotnost eden ali več članov njenega kabineta na njem.
- 159 Iz zgornjih ugotovitev izhaja, da je treba obravnavani predlog za razglasitev ničnosti zavrni.

Odškodninski zahtevki

- 160 Tožeča stranka v podporo svojemu odškodninskemu zahtevku navaja, da zatrjevane nezakonnosti v okviru predloga za razglasitev ničnosti pomenijo obstoj resne kršitve pravnega pravila, namen katerega je dati pravice posameznikom.
- 161 Ker je Splošno sodišče s to sodbo že ugotovilo, da ni izkazan obstoj aktov Komisije, ki se izpodbijajo v okviru navedenega predloga za razglasitev ničnosti, ni mogoče ugotoviti, da je ta institucija zaradi tega storila kakršno koli nezakonnost, še manj pa, da je bistveno kršila kakšno pravno pravilo.
- 162 Kar zadeva neveljavnost soglasja, podredno zatrjevano v okviru predloga za razglasitev ničnosti (glej točko 154 zgoraj), je Splošno sodišče že ugotovilo, da njen obstoj ni dokazan.
- 163 Iz navedenega sledi, da trditve o nepravilnem ravnanju Komisije ali njenega predsednika niso pravno zadostno dokazane.
- 164 Zato je treba odškodninski zahtevki zavrni kot neutemeljeni in torej tudi tožbo v celoti.

Stroški

- 165 V skladu s členom 87(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Tožeča stranka ni uspela, zato se ji v skladu s predlogi Komisije naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (tretji razširjeni senat)

razsodilo:

- 1. Tožba se zavrne.**
- 2. Johnu Dalliju se naloži plačilo stroškov.**

Jaeger

Papasavvas

Forwood

Labucka

Bieliūnas

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourggu, 12. maja 2015.

Podpisi